Teisipäev, 15. veebruar 2022

P9_TA(2022)0024

Geneetiliselt muundatud sojauba GMB151 (BCS-GM151-6)

Euroopa Parlamendi 15. veebruari 2022. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba GMB151 (BCS-GM151-6) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni rakendusotsuse eelnõu, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba GMB151 (BCS-GM151-6) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid (D075506/01,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta ([1]), eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,

— võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises toiduahela ja loomatervishoiu komitees 4. veebruaril 2022 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes ([2]) artikleid 11 ja 13,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 27. jaanuaril 2021. aastal vastu võetud ja 19. aprillil 2021. aastal avaldatud arvamust ([3]),

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles esitatakse geneetiliselt muundatud organismide (edaspidi „GMOd“) kasutamiseks lubade andmisele vastuväiteid ([4]),

---

([1]) ELT L 268, 18.10.2003, lk 1.

([2]) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

([3]) EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik arvamus, mis käsitleb toiduks ja söödaks kasutatava geneetiliselt muundatud sojaoa GMB 151 hindamist määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO-NL-2018.153), EFSA Journal 2021; 19(4):6424, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.6424

([4]) Euroopa Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles esitatakse GMOde lubamisele vastuväiteid. Lisaks sellele on parlament üheksandal ametiajal vastu võtnud järgmised resolutsioonid:
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0028).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba A2704-12 (ACS-GMØØ5-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0029).
- Euroopa Parlamendi 10. oktoobri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 ja DAS-40278-9 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0030).
- Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud puuvilla LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0054).
- Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 89788 (MON-89788-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0055).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ja alakombinatsioone MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 ning NK603 × DAS-40278-9 sisaldavaid, nendest koosnevaid või nendest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0056).

— Euroopa Parlamendi 14. novembri 2019. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm, neli või viis Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 ja GA21 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0057).

— Euroopa Parlamendi 14. mai 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87708 × MON 89788 × A5547-127 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0069).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni rakendusotsus (EL) 2018/1111, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0291).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0292).

— Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 and NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0293).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse geneetiliselt muundatud sojauba MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788 sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0365).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm MON 87427, MON 89034, MIR162 ja MON 87411 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0366).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MIR604 (SYN-IR6Ø4-5) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0367).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 88017 (MON-88Ø17-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0368).

— Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi MON 89034 (MON-89Ø34-3) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0369).

— Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud puuvilla GHB614 × T304-40 × GHB119 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest valmistatud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0080).

— Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MZIR098 (SYN-ØØØ98-3) sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0081).

Teisipäev, 15. veebruar 2022

— võttes arvesse kodukorra artikli 112 lõikeid 2 ja 3,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et 9. oktoobril 2018 esitas Saksamaal asuv äriühing BASF SE Ameerika Ühendriikides asuva äriühingu BASF Agricultural Solutions Seed US LLC (edaspidi „taotleja“) nimel vastavalt määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitele 5 ja 17 taotluse geneetiliselt muundatud sojauba GMB151 (edaspidi „geneetiliselt muundatud sojauba“) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest toodetud toidu, toidu koostisosade ja sööda turule laskmiseks; arvestades, et taotlus hõlmas ka geneetiliselt muundatud sojauba sisaldavate või sellest koosnevate toodete turule laskmist kasutamiseks muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid mitte viljelemiseks;

B. arvestades, et EFSA võttis 27. jaanuaril 2021 vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 19. aprillil 2021;

C. arvestades, et geneetiliselt muundatud sojauba on aretatud nii, et see annab tolerantsuse herbitsiidide rühma suhtes, mida tuntakse HPPD inhibiitorite nime all, nagu isoksaflutool, mesotrioon ja tembotrioniin, ning tekitab insektitsiidset valku (Bt-toksiin) Cry14Ab-1.b ([5]), mis on mürgine nematoodidele (ümarussid);

Herbitsiidijääkide, metaboliitide ja kokteiliefekti puudulik hindamine

D. arvestades, et mitmed uuringud näitavad, et geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsete kultuuride kasvatamise tagajärjel hakatakse rohkem kasutama lisaherbitsiide, seda peamiselt herbitsiiditolerantse umbrohu tekke tõttu ([6]); arvestades, et seetõttu tuleb eeldada, et geneetiliselt muundatud sojaoa põllukultuurid puutuvad korduvalt kokku lisaherbitsiidide nii suuremate kui ka korduvannustega, mis võib põhjustada saagis nende ainete jääkide suurema koguse;

E. arvestades, et liidu poolt heaks kiidetud ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuse kohaselt on isoksaflutool väga mürgine veeorganismidele ja arvatavasti kahjustab loodet ([7]);

F. arvestades, et riskihindamise eesmärgil kasutati geneetiliselt muundatud sojaoa puhul ainult isoksaflutooli; arvestades, et HPPDd inhibeerivate herbitsiidide hulka kuulub siiski palju herbitsiide, sealhulgas mesotrioon, mida võib selle geneetiliselt muundatud sojaoa kasvatamisel samuti suurtes kogustes kasutada;

G. arvestades, et EFSA andmetel võib järeldada, et mesotrioonil on endokriinfunktsiooni kahjustavad omadused, samas kui mesotrioon lagunemisprodukti AMBA genotoksilist potentsiaali „ei saa välistada“ ([8]);

— Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud sojauba DAS-81419-2 × DAS-44406-6 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0334).

— Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 lasta turule geneetiliselt muundatud maisi 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 ning geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks või kolm 1507, MIR162, MON810 ja NK603 transformatsioonidest, sisaldavaid, neist koosnevaid või valmistatud tooteid (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0335).

— Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega pikendatakse geneetiliselt muundatud maisi Bt 11 (SYN-BTØ11-1) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toodete turule laskmise loa kehtivust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0336).

([5]) EFSA arvamus, lk 6 ja 7.

([6]) Vt nt Bonny S. „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact“ (Geneetiliselt muundatud herbitsiiditolerantsed kultuurid, umbrohi ja herbitsiidid: ülevaade ja mõju), Environmental Management, jaanuar 2016, 57(1), lk 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 ning Benbrook, C.M. „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years“ (Geneetiliselt muundatud põllukultuuride mõju pestitsiidide kasutamisele USAs – esimesed kuusteist aastat), Environmental Sciences Europe, 28. september 2012, köide 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24

([7]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433

([8]) Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance mesotrione (Järeldused toimeaine mesotrioon pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta). EFSA Journal 2016; 14(3):4419, lk 3, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419

H. arvestades, et geneetiliselt muundatud taimedes leiduvate herbitsiidijääkide ja nende lagunemisproduktide (metaboliitide) hindamist ei loeta EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda GMOdele loa andmise menetluse raames ei tehta; arvestades, et see põhjustab probleeme, sest asjaomaste geneetiliselt muundatud taimede puhul võib seda, kuidas taim lisaherbitsiide lagundab, ja metaboliitide koostist ning seega ka nende toksilisust mõjutada geneetiline muundamine ise;

I. arvestades, et herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud taimede kasvatamisel kasutatakse spetsiifilisi põllumajandustavasid, millest tulenevad herbitsiidide kasutamise ja nendega kokkupuute, eriliste metaboliitide tekke ja kombineeritud mõju seaduspärasused, mis nõuavad erilist tähelepanu; arvestades, et EFSA ei ole neid seaduspärasusi arvesse võtnud;

J. arvestades, et seetõttu ei saa järeldada, nagu oleks geneetiliselt muundatud sojaoa tarbimine inimeste ja loomade tervisele ohutu;

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

K. arvestades, et ohutusuuringutes kasutati mikroobide rekombinantsetest süsteemidest saadud isoleeritud Cry14Ab-1 valke ([9]); arvestades, et toksikoloogilisi katseid, mis on tehtud isoleeritud valkudega, ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaubades leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekoes esinevad proteaasi inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagundamist aeglustades nende toksilisust suurendada; arvestades, et seda nähtust on tõendanud mitmed teadusuuringud, nende hulgas üks 30 aastat tagasi Monsanto jaoks tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda ([10]);

L. arvestades, et EFSA riskihinnangutes ei ole seda suuremat toksilisust kunagi arvesse võetud, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-taimede puhul, mis on liitu impordiks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et seetõttu ei saa välistada ohtu inimestele ja loomadele, kes tarbivad toitu ja sööta, mis sisaldab proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastastikusest toimest tulenevaid Bt-toksiine;

M. arvestades, et mitmes uuringus on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ja et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused ([11]), mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;

N. arvestades, et teadusuuringus leiti, et Bt-toksiinide toksilisust võib suurendada ka koostoime herbitsiididega pihustamise jääkidega ning et vaja on lisauuringuid n-ö mitmekordse transformatsiooni kombineeritud mõju kohta (geneetiliselt muundatud põllukultuurid, mis on muudetud herbitsiiditaluvaks ja Bt-toksiinide näol insektitsiidide tekitamiseks) ([12]); arvestades, et herbitsiidijääkide ja nende metaboliitide ning Bt-toksiinide võimaliku koostoime hindamist ei peeta siiski EFSA GMO-komisjoni pädevusse kuuluvaks ning seetõttu seda riskihindamise raames ei hinnata;

Liikmesriikide pädevate asutuste märkused

O. arvestades, et liikmesriikide pädevad asutused esitasid EFSA-le kolmekuulise konsulteerimisperioodi jooksul oma märkused ([13]); arvestades, et kriitilise tähtsusega märkuste kohaselt oleks tulnud esitada andmed hindamaks, kas geneetiliselt muundatud sojaoas esineb herbitsiidijääkide ja metaboliitide kogunemist, kas liitu imporditav geneetiliselt muundatud sojauba võib sisaldada lubamatus koguses selliseid jääke ja metaboliite ning millised on tagajärjed subkroonilisele, arengulisele ja reproduktiivtoksilisusele, ning et keskkonnaohu hindamise alusel on mitu puudust ja seetõttu jääb geneetiliselt muundatud sojaoaga seotud keskkonnariski suhtes alles ebakindlus; et käesolevatest uuringutest ei piisa järelduseks, et kokkupuude keskkonnaga ja seega mõju muudele organismidele peale

([9]) EFSA arvamus, lk 16.

([10]) MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L. „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ *(Bacillus thuringiensis*e insektitsiidse toime suurendamine seriin-proteaasi inhibiitoritega), Journal of Agricultural and Food Chemistry 1990, 38, lk 1145–1152, https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([11]) Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L. „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis*e Cry-toksiinide ohutusest ja bioloogilisest mõjust imetajatel), Journal of Applied Toxicology, mai 2016, 36(5), lk 630–648, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([12]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub

([13]) Liikmesriikide märkustega geneetiliselt muundatud sojaoa kohta on võimalik tutvuda EFSA küsimuste registris: https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946

sihtorganismide on tühine, ning et arvesse tuleks võtta geneetiliselt muundatud sojaoa kasvatamise mõju tootjariikides ning et „toimikus esitatud tõendite põhjal ei ole võimalik teha järeldusi sojaoa GMB151 võrdleva hindamise ega selle ohutuse kohta“;

Ebademokraatlik otsustamine

P. arvestades, et komisjon mõistab, et on problemaatiline, et ta võtab jätkuvalt GMOdele loa andmise otsused vastu ilma liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamuseta, mis on tootelubade puhul üldiselt väga suur erand, kuid mis on geneetiliselt muundatud toidule ja söödale lubade andmise otsustamisel muutunud normiks;

Q. arvestades, et Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu kokku 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (kolm resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal on Euroopa Parlament väljendanud GMOde turule laskmisele vastuseisu juba 21 korral; arvestades, et ühelegi asjaomasele GMO-le loa andmiseks ei saadud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust; arvestades, et põhjused, miks liikmesriigid ei toeta lubade andmist, hõlmavad riskihindamisega seotud teaduslikke kahtlusi;

R. arvestades, et kuigi komisjon ise tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;

S. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust, ei ole vaja õigusakte muuta ([14]);

Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmine

T. arvestades, et õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri 2017. aasta aruandes leiti, et eelkõige arengumaades on ohtlikel pestitsiididel tervisele laastav mõju ([15]); arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärgi nr 3.9 kohaselt tuleb vähendada 2030. aastaks oluliselt ohtlikest kemikaalidest ning õhu, vee ja pinnase reostusest ja saastumisest põhjustatud surmade ja haiguste arvu ([16]); arvestades, et geneetiliselt muundatud sojaoa impordi lubamine suurendaks nõudlust selle põllukultuuri järele, mida on muundatud, et töödelda HPPDd inhibeerivate herbitsiididega, nagu isoksaflutool ja mesotrioon, suurendades seeläbi kolmandates riikides töötajate kokkupuudet nende herbitsiididega; arvestades, et töötajate ja keskkonna suurema kokkupuute oht on herbitsiiditolerantsete geneetiliselt muundatud põllukultuuride puhul eriti murettekitav, kuna kasutatavate herbitsiidide kogused on seal suuremad;

U. arvestades, et üks elurikkuse vähenemise peapõhjuseid on metsaraadamine; arvestades, et maakasutusest ja peamiselt raadamisest tingitud maakasutuse muutusest põhjustatud heitkogused on fossiilkütuste põletamise järel tähtsuselt teine kliimamuutuste põhjustaja ([17]); arvestades, et ÜRO kestliku arengu 15. eesmärk hõlmab eesmärki peatada metsaraadamine aastaks 2020 ([18]); arvestades, et metsadel on palju eri funktsioone, mis toetavad enamiku ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamist ([19]);

([14]) Määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud häälteenamust.

([15]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx

([16]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

([17]) Euroopa Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352), lk 1.

([18]) Vt eesmärki 15.2: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/

([19]) Euroopa Komisjoni 23. juuli 2019. aasta teatis „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352), lk 2.

V. arvestades, et soja tootmine on üks Lõuna-Ameerikas Amazonase, Cerrado ja Gran Chaco piirkonnas toimuva metsaraadamise peapõhjuseid; arvestades, et Brasiilias on 97 % ja Argentiinas 100 % kasvatatavast sojast geneetiliselt muundatud soja ([20]); arvestades, et valdavat osa geneetiliselt muundatud sojaoa kultuuridest, mida on lubatud Brasiilias ja Argentinas kasvatada, on lubatud ka liitu importida;

W. arvestades, et liit on ühinenud ÜRO bioloogilise mitmekesisuse raamkonventsiooniga, milles tehakse selgeks, et nii eksport- kui ka importriikidel on bioloogilise mitmekesisusega seonduvad rahvusvahelised kohustused;

X. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ja sööt ei tohi avaldada kahjulikku mõju inimeste või loomade tervisele ega keskkonnale, ja nõutakse, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ning teisi kõnesoleva küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et sellised õigusaktide asjakohaseid sätted peaksid hõlmama liidu kohustusi, mis tulenevad ÜRO kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kliimakokkuleppest ja ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioonist;

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusotsuse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, kuna see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002 ([21]) sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu, keskkonna ja tarbijate huvide kindla kaitse tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tõhus toimimine;

3. palub komisjonil oma rakendusotsuse eelnõu tagasi võtta;

4. kutsub komisjoni taas üles mitte andma luba herbitsiiditolerantsetele geneetiliselt muundatud põllukultuuridele enne, kui jääkidega seotud terviseriske on iga juhtumi puhul eraldi põhjalikult uuritud, kusjuures selleks tuleb täielikult hinnata geneetiliselt muundatud põllukultuuride lisaherbitsiididega pihustamise jääke, herbitsiidide lagunemisprodukte ja mis tahes kombineeritud mõju, sealhulgas geneetiliselt muundatud taimele endale;

5. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GMOde lubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust ([22]); väljendab siiski sügavat pettumust selle pärast, et komisjon on sellest ajast saadik jätkanud lubade andmist GMOde liitu importimiseks, hoolimata Euroopa Parlamendi jätkuvast vastuseisust ja sellest, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;

6. kutsub EFSAt üles nõudma andmeid geneetilistelt muundatud taimedest saadud toidu ja sööda tarbimise mõju kohta soolestiku mikrobioomile;

7. kutsub EFSAt üles laiendama oma riskihindamist, et võtta täielikult arvesse Bt-toksiinide, geneetiliselt muundatud taimede ja nende koostisosade ning lisaherbitsiididega pihustamise jääkide koostoimet ja koosmõju ning hinnata sellega seotud mõju keskkonnale ning tervisele ja toiduohutusele;

([20]) International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (põllumajanduse biotehnoloogia rakenduste omandamise rahvusvaheline talitus (ISAAA)) „Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years“ („Kaubanduslike biotehnoloogiliste / geneetiliselt muundatud põllukultuuride üleilmne staatus 2017. aastal. Biotehnoloogiliste põllukultuuride kasutus kasvab hüppeliselt tänu 22 aastaga kogunenud majanduslikule kasule“), ISAAA Brief nr 53 (2017), lk 16 ja 21, http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

([22]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

8. kutsub komisjoni üles Brasiilias ja Argentinas kasvatatud geneetiliselt muundatud sojaubade importi viivitamata peatama, kasutades vajaduse korral määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklit 53, kuni on kehtestatud mõjusad õiguslikult siduvad mehhanismid, millega välditakse raadamise ja sellega seotud inimõiguste rikkumistega seotud toodete liidu turule laskmist;

9. kordab oma nõuet rakendada Euroopa taimse valgu tootmise ja sellega varustamise strateegiakava ([23]), mis võimaldaks liidul vähendada sõltuvust geneetiliselt muundatud sojaoa impordist ning luua lühemaid toiduahelaid ja piirkondlikke turge;

10. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad sellistest rahvusvahelistest kokkulepetest nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas need järgivad kahju mittetekitamise põhimõtet ([24]);

11. toonitab, et muudatusettepanekutes ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 182/2011 ([25]), ja mille Euroopa Parlament võttis vastu 17. detsembril 2020 nõukoguga peetavate läbirääkimiste alusena, märgitakse, et komisjon ei tohi anda GMOdele luba, kui liikmesriikide kvalifitseeritud enamus ei ole selle poolt; nõuab, et komisjon järgiks seda seisukohta, ning kutsub nõukogu üles jätkama oma tööd ja võtma selle ettepaneku suhtes kiiremas korras vastu üldise lähenemisviisi;

12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([23]) Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (ELT C 270, 7.7.2021, lk 2), punkt 64.

([24]) Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (ELT C 270, 7.7.2021, lk 2), punkt 102.

([25]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0364.